

Regeringskansliet
Enheten för migrationsrätt
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Dnr Ju2019/03199/L7

Remissyttrande över promemorian Särskilda regler om uppehållstillstånd vid ett avtalslöst brexit

Sammanfattning

Den föreslagna regleringen innebär att särskilda bestämmelser om uppehållstillstånd införs för brittiska medborgare och deras familjemedlemmar som hade uppehållsrätt i Sverige dagen före Förenade kungarikets utträde ur EU utan ett utträdesavtal (ett avtalslöst brexit). Förslaget är endast aktuellt om Förenade kungariket lämnar EU utan ett utträdesavtal. Utlänningar som tillhör den aktuella gruppen och som vistas i Sverige med uppehållsrätt ska efter ansökan kunna beviljas uppehållstillstånd och därmed kunna stanna kvar i Sverige under i princip samma förutsättningar som i dag.

Synpunkter på den föreslagna regleringen

Enligt förslaget införs en särskild förordning om uppehållstillstånd för den aktuella gruppen utlänningar. Eftersom regleringen inte innehåller några bestämmelser med generell räckvidd, utan endast berör en avgränsad grupp utlänningar, är detta enligt migrationsdomstolen en lämplig lösning. Migrationsdomstolen vill dock framhålla att införandet av en ny förordning bidrar till att göra den redan i dag svåröverskådliga migrationsrättsliga regleringen mindre överblickbar. För att underlätta tillämpningen av det nya regelverket förordar migrationsdomstolen att en upplysning om tillägget till bestämmelsen i 4 kap. 23 § utlänningsförordningen (2006:97) införs i den särskilda förordningen.

Förslaget innebär vidare att ett särskilt bemyndigande införs i utlänningslagen (2005:716) med innebörden att regeringen får meddela föreskrifter om att uppehållstillstånd får återkallas för en utlänning som är medborgare i Förenade kungariket och för familjemedlemmar till sådan utlänning. Syftet med bemyndigandet är att möjliggöra att regeringen meddelar bestämmelser om

återkallelse av uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av den särskilda förordningen. Det kan konstateras att bemyndigandet avser återkallelse av uppehållstillstånd som har beviljats brittiska medborgare och deras familjemedlemmar generellt, dvs. en vidare krets av utlänningar än vad som är motiverat med hänsyn till bemyndigandets syfte. Migrationsdomstolen ser gärna ett förtydligande av om bemyndigandet behöver avse fler utlänningar än de som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av den särskilda förordningen.

Migrationsdomstolen vill vidare uppmärksamma att den föreslagna bestämmelsen om återkallelse av uppehållstillstånd som har beviljats enligt den särskilda förordningen endast avser tidsbegränsade uppehållstillstånd (17 a §). Den föreslagna regleringen syftar till att den aktuella gruppen utlänningar ska ha rätt att stanna i Sverige under i princip samma förutsättningar som om de fortsatt hade haft uppehållsrätt. Det kan därför ifrågasättas varför möjligheten att med stöd av 8 kap. 14 § utlänningslagen avvisa eller utvisa en utlänning som har permanent uppehållsrätt inte motsvaras av en bestämmelse som under motsvarande förutsättningar möjliggör att ett permanent uppehållstillstånd som har meddelats med stöd av den särskilda förordningen återkallas.

Migrationsdomstolen noterar att det av 15 § i den särskilda förordningen framgår att en ansökan om uppehållstillstånd enligt denna förordning ”ska kunna bifallas” även om utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan görs eller när den prövas. Bestämmelser med motsvarande innebörd i utlänningslagen anger i stället regelmässigt att en ansökan ”får bifallas”.

Kostnader och andra konsekvenser för migrationsdomstolarna

I promemorian anges att antalet mål hos migrationsdomstolarna kan antas öka vid ett avtalslöst utträde, men att ökningen väntas bli mindre omfattande än om förslaget inte genomförs. Det anges vidare att kostnadsökningen för migrationsdomstolarnas del bedöms bli begränsad, men att regeringen får återkomma vad gäller behovet av att tillskjuta ytterligare medel.

Enligt en prognos som Domstolsverket nyligen har lämnat till regeringen väntas migrationsdomstolarnas balanser öka under åren 2021–2022 eftersom migrationsdomstolarna har fått betydligt lägre anslag än det resursbehov som Domstolsverket har beräknat.

Migrationsdomstolen konstaterar att förslaget saknar en redogörelse för de ekonomiska konsekvenserna för migrationsdomstolarna. Domstolen instämmer i och för sig i att antalet mål hos migrationsdomstolarna kan väntas bli färre än om ingen särskild reglering införs för den aktuella gruppen utlänningar. Med hänsyn till det ansträngda budgetläget för migrationsdomstolarna hade emellertid en redogörelse för de ekonomiska konsekvenserna för migrationsdomstolarna varit önskvärd. Det kan konstateras att promemorian saknar en sådan kostnads- och konsekvensanalys.

Övriga synpunkter

Migrationsdomstolen noterar att de datum för ikraftträdande som gäller för den föreslagna regleringen kan komma att behöva ses över till följd av beslutet i slutet av oktober 2019 att förlänga tidsfristen för förhandlingarna om utträdet. Detsamma gäller den tid under vilken förordning (2019:111) om ett tillfälligt undantag från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd för vissa brittiska medborgare och deras familjemedlemmar ska vara gällande.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Maria Ek Oldsjö efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Ragnar Fahlin Strömberg.

Maria Ek Oldsjö

Ragnar Fahlin Strömberg